

WAT IS ECHT?

Als er in Frankrijk twijfel is over de echtheid van een schilderij, dan verschijnt Jean Penicaut op de televisie. Zijn domein is een diepe kelder midden in Parijs. Ik zeg niet waar het precies is, het is een plek waar je ongetwijfeld ooit langs bent gekomen, en ook niet waarom ik daar was. Met een nog ongeoormerkt meesterwerk dat niet van jezelf is in de achterbak naar Parijs rijden, is een aparte verantwoordelijkheid. De ondergrondse bunker wordt gro-
tendeels in beslag genomen door een lange baan met een rails waar na goed kijken ogenschijnlijk het halve Louvre op ligt. Ernaartoe lopend struikel ik bijna over een Renoir en een Manet. Ik ga zitten voor een bureau met twee computers met op beide schermen een blauw schilderij van een vrouwengezicht, waar allemaal stippen en lijnen op zijn getekend. Het kunstwerk zelf staat op de grond aan mijn voeten zonder lijnen en stippen. Ik trap er bijna doorheen.

'Een paar miljoen of een paar duizend euro?' zegt Jean tegen mij en raapt het schilderij op. 'Vous pouvez le dire.' Ik mag het zeggen. Ik zeg niks. Ik weet ook niet waarom Picasso toevallig net onder dit schilderij waar ik bijna doorheen trapte geen handtekening heeft gezet. Want dat is het verschil in prijs en waardering. We vinden het pas prachtig als we weten of geloven dat het écht van Picasso is. Als er een handtekening onder staat. Anders kijken we er niet naar om, zien we de schoonheid blijkbaar niet. En we hebben mensen als Jean Penicaut nodig om 'het schone' in een schilderij voor ons uit te zoeken.

Jean Penicaut onderzoekt wat schoon is in de kunsten, markeert schilderijen zonder handtekening en zet er de zijne onzichtbaar onder. Of niet.

Is het met organisaties niet hetzelfde? Wat adviseurs, organisatiewetenschappers en managementauteurs goed en schoon vinden, krijgt een handtekening van ons als bevoegde autoriteiten. Wij bepalen met onze handtekening het discours van wat een mooie organisatie is.

Het denken over organisaties is zodoende vaak normatief. De meetlatjes zijn verborgen in versluierende taal. Gewaardeerd ex-collega adviseur en nu gevallen voor het pluche als commissaris van de Koning

Jaap Smit zei ooit tegen mij dat wij gewoon seculariseerde dominees zijn. Hij kan het weten, want hij is ook dominee geweest.

Het organisatiebargoens bestaat vaak uit bezwerende woorden als bijvoorbeeld duurzaam, zingeving en kwaliteit. Begrippen die iedereen voor lief neemt, waar niemand op tegen is en waar niemand vragen over stelt. Misschien moeten we die vragen wel eens gaan stellen.

Verder lezen? Ruis is dit keer deels de inleiding op het hoofdstuk van Erwin van de Pol getiteld *De onzichtbare handtekening* in het boek van Sioo *Over het Schone* dat dit najaar verschijnt.

Erwin van de Pol van Rijnconsult is, op een intermezzo in het diplomatenklasje en een loopbaan op internationale treinen als afwasser en ligwagenconducteur na, al zijn hele werkzame leven adviseur. Hij schreef honderden artikelen en vier bekroonde essays en is auteur en blogger van het literaire voetbaltijdschrift Hard Gras.